

Text: Veronika Ďásková,
Alena Winnerová
Foto: archiv
Marta a Milan Bartlovi,
Martina Petrová,
Jan Dvořák,
Jaroslav Vokoun

MILAN BARTL:

„Papoušci jsou můj život.“

Rozhovor s Milanem Bartlem o chovatelské tradici a lásce k papouškům.

Když se řekne Milan Bartl... vybaví se nám nejdříve široký úsměv sympatického chovatele plného odhodlání, nadšení a životního elánu. A k úsměvu má tento významný chovatel, pocházející z Jižní Moravy, pádné důvody. Za uplynulých padesát let svého života se mu podařilo již mnoho chovatelských úspěchů, je autorem vysokého počtu odborných článků i chovatelské publikace o žacích. Jeho velkým zájmem je také fotografování, fotky publikuje v člancích a používá v chovatelských přednáškách. Milan má zkrátka všestranný chovatelský talent. Na cestě životem ho doprovází neméně významná chovatelka Marta Bartlová, která je jeho oporou a skvělým partákem jak v soukromí, tak také v profesním životě. Milan Bartl vloni oslavil nádherné jubileum 50 let. A pojďme si teď popovídat o zajímavostech jeho života ...

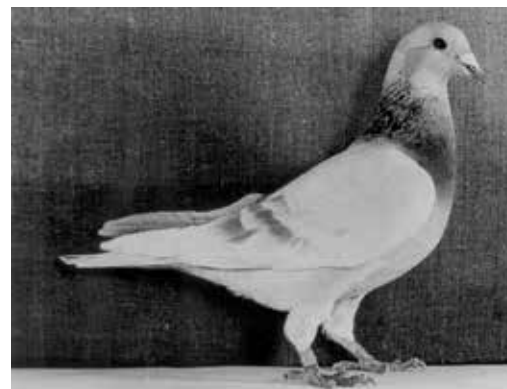
Milane, každý chovatel začínal s chovem papoušků v útlém věku. Ty nejsi výjimkou. Zajímá nás ale, kdo tě k chovu papoušků konkrétně přivedl či co tě přimělo s tímto nádherným koníčkem začít?

Vzhledem k tomu, že pocházím z rodu „ptáčkařů – chovatelů“, lze říci, že se jedná o „dědičný gen“. Můj děda František Bartl byl jedním z velice

významných chovatelů holubů, stál při zrodu založení Svazu poštovních holubů, jehož byl předsedou. V r. 1957 se stal olympijským vítězem ve standardu holubic v holandském Amsterodamu, kde jeho holubice obsadily 1. a 2. místo. Byl také desetinasobným mistrem v krajských soutěžích. Jeho legendární holubice „Růže z jihu“ dokázala přiletět za dvanáct hodin až z 800 km

V roce 2014 jsme si připoměli 100. výročí narození Františka Bartla, chovatele poštovních holubů

Vítězná holubice "Růže z jihu" z olympiády v Amsterodamu v roce 1957

vzdálené Niše, v tehdejší Jugoslávii. Porážela velkou konkurenci a zájem o ní měli holubáři z celé Evropy. Nikdy ji neprodal. Nakonec se mu jednou nevrátila ze závodu... Můj otec Jiří Bartl je celoživotním chovatelem kanárů, čížků, kříženců a hmyzožravých ptáků (drozd šama, timálie čínská), je aktivním ornitologem a nadšeným fotografem a ochráncem přírody. Natočil několik ornitologických videofilmů, přednáší o ptactvu ve školách i pro širokou veřejnost. V rámci ČSOP organizuje v květnu "Vítání ptačího zpěvu" a několikrát ročně pořádá pro veřejnost vycházky do přírody za účelem pozorování ptáků. Poměrně dlouhou dobu svého života provozuje činnost, která je dnes už téměř zaniklá, je preparátorem ptáků a zvířat. Jeho bratr a můj strýc Svatopluk je celoživotním chovatelem astrildovitých ptáků a donedávna také andulek.

Z toho všeho plyne jedno, že jsem se narodil do chovatelského světa, vyrostl jsem v něm.

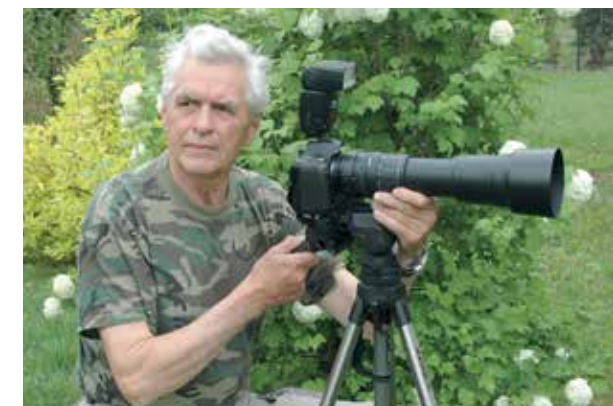
Vystudoval jsem chovatelskou školu, kde jsem dopodrobna poznal základní potřeby a chování zvířat, pochopil důležitosti, jakými je například výživa. Výživě papoušků se hodně věnuji v posledních letech a moc mě to baví.

Kdy se uskutečnila tvá první delší cesta za papoušky a kam? Jaké jsou tvé další cestovatelské plány?

První opravdu delší cesta za papoušky byla v roce 2001 na Kanárský ostrov Tenerife, do světoznámého Loro Parku. Tam jsem se vrátil vloni potřetí. V budoucnu pak bychom s mojí ženou rádi navštívili Jižní Ameriku a určitě také Afriku.

Protože jsi napsal knihu o žacích, předpokládáme, že jde o druh, který je tvému srdci nejbližší, je to tak?

Mám rád a obdivuji všechny druhy papoušků. Ale žakové v mém chovatelském životě znamenají zásadní přelom. Díky jejich inteligenci,

Ornitholog, fotograf a preparátor Jiří Bartl (otec Milana Bartla)

Nejmladší člen rodu, synovec Adámek Bartl

Prostorné voliéry jsou základem úspěšného chovu velkých papoušků

mohu žít a podnikat. Ale je to o tom, že musíte na sobě pořad pracovat a učit se. Je to různorodá práce. Péče o chov papoušků, dokrmování papoušků, prodeje krmiv na ptačích burzách, obchodní aktivity, provozování eshopu, on-line poradna. Třešničkou na dortu jsou přednášky, psaní článků, knih a získávání dalších informací a zkušeností. Chov papoušků je nekonečná studnice otázek a odpovědí, poznávání nových lidí a informací spojených s přírodou a životem zvířat. To mě moc baví.

Můžeš nám popsat, jak se vyvíjelo budování tvých vlastních voliér? Kolik jich v současné době máš? Víme také, že se je snažíte stále zušlechťovat...

Moje chovatelské zařízení po dokončení nové části bude mít sedmáct celoročních voliér. Není to zase tak mnoho, ale rozhodně ani málo. Chovatelské zařízení by mělo splňovat jistou úroveň, aby papouškům zajistilo dobré životní podmínky a chovateli co možná nejpohodlnější obsluhu a dokonalé řízení a monitorování. Také vzhlednost a upravenost chovatelského zařízení je na místě. Technické vybavení mého chovatelského zařízení je kompletně řízeno inteligentní elektroinstalací INELS. Jde o moderní dokonalé řízení světla, topení a kamerových systémů s pomocí počítače. Rozednívání a stmívání vychází z lunárního kalendáře, vytápění v jednotlivých sekcích je individuálně nastaveno (plynové vytápění ovládané přes ventilové regulační hlavy pomocí servomotorů). Systém dále umožňuje napojení mnoha kamer v kterýchkoliv částech chovatelského zařízení atd. INELS má na starosti také zabezpečovací systém voliér a domu, osvětlení a topení domu, garáže, dvorního a zahradního osvětlení. K tomu ještě kompletně řídí provoz dvou akvarijních nádrží, ke kterým přibude další, o objemu 2000 litrů. INELS má mnohostranné využití. I když je pravda, že nejde o zrovna levnou záležitost, má výhodu stavebnicové montáže. To znamená, že lze jednotlivé části postupně pořizovat a rozšiřovat. Ohromnou výhodou INELSu je telefonní aplikace, se kterou je možné vše ovládat na dálku, přes mobilní telefon.

Moderní "papouščí" kuchyně

kontaktnímu chování a schopnosti spolupracovat jsem se naučil nejen trpělivosti, cílenému úsilí, jinému pohledu uvažování a přemýšlení, ale také respektu a úctě k papouškům a zvířatům vůbec. Žakové jsou opravdu moje srdeční záležitost.

Jak tě napadlo spojit koníček s tvou profesí a odkdy jsou papoušci i tvou „prací“? Mít chov papoušků i jako profesi je jistě snem každého chovatele...

To vyplynulo z okolností. Chov papoušků jsem postupně rozšiřoval a začal jsem se věnovat i dalším souvisejícím činnostem. Velice rychle jsem se pak dostal do situace, kdy už nešlo pokračovat dál a chodit při tom do zaměstnání. Musel jsem se rozhodnout a rozhodování to nebylo jednoduché. Dnes jsem šťastný a spokojený, že takto

Jak jsi přišel na nápad postavit voliéry v patře s výhledem na vaši obec? Takové voliéry má málokdo a možná budou tvé důvody inspirací i pro další chovatele...

Prvotní důvody byly dva. Prvním je zkrácení délky trati obslužnosti voliér. Tedy (s přibývajícím věkem) zmenšit délku pochůznosti na kratší vzdálenost a možnost snazšího monitorování voliér. Druhým bylo využití plochy, která vznikla jako výsledek rekonstrukce dvorního křídla, která byla zahájena za účelem vybudování moderní „ptačí“ kuchyně. Papoušci budou mít z voliér krásný výhled do zeleně okolních zahrad.

Stavíš teď nové voliéry pro žaky a máš doslova skvěle promyšlenou podobu papouščí kuchyně. Můžeš se nám pochlubit a popsat, kdo ji projektoval? Nechali jste se někde inspirovat? Vidíme tu zeď s inkubátory, výtah na jídlo, drtič jídla, atd...

Všechny tyto plány jsou hlavně z mé hlavy. Vše je dáno potřebami, které chovatel má a snaží se je realizovat. Ovšem na technické možnosti a různá náročná řešení mám v rodině skvělého člověka. Je to můj bratranec Miloslav, který mě vždy podporuje v mých „nápadech“ a umí je dokonale technicky rozvinout. Je to technicky vzdělaný člověk, má ohromný přehled a já ho podezírám, že si u mě realizuje a ověřuje různé nápady a myšlenky. Podobu nové kuchyně jsme navrhli v počítačovém programu, kterému jsme vložili rozměrové a technické požadavky. Pak jsme s ním chvíli zápasili, několikrát vše měnili a upravovali, až vznikla konečná verze. Druhou částí projektu kuchyně pak bylo zakomponování stěny s inkubátory a líhněmi. Ty jsou dořešeny až do detailů, jakými jsou napojení na záložní zdroje a přechod na nouzový režim. Hlídnání a přepínání a oznámení přechodu na záložní systém má opět na starosti INELS. Výtah na dopravu krmiva do horních voliér, drtič zbytků krmiva a další věci jsou pak logickým moderním řešením.

Ještě se vrátíme k úvodu... jak dlouho trvalo, než jste sestavili chovschopnou základnu papoušků? Kupujete pro ruční odchov papoušky i od jiných chovatelů?

Sestavení chovných párů probíhá už 25 let a ještě jsem neskončil. Začalo ještě v době dovozu a nejnovější chovné páry mám sestavené z vlastních

Chovný pár ararauna

dokrmovaných papoušků. Začínal jsem s australskými druhy – neofémami, andulkami, korelami, roselami, papoušky královskými, červenokřídlými a horskými. Táhlo mě to k papouškům Afriky, takže jsem postupně přes alexandry, papoušky senegalské, žlutotemenné a konžské přešel z afrických druhů pouze k papouškům žako. Nyní chovám žaky velké i liberijské. V Loro Parque mě uchvátili papoušci Jižní Ameriky, především velcí arové. Pořídil jsem si ararauny a zelenokřídlé, z menších druhů chovám ary severy a amazoňany. Rád bych si časem pořídil další jihoamerické druhy.

Dříve jsem dokrmoval papoušky několika chovatelům, většinou z nutnosti, že s tím potřebovali pomoci. Dnes už převážně dokrmujeme jen vlastní mláďata v případě, že je rodiče nezvládnou krmit sami. Občas se k nám dostanou některé zajímavé či vzácnější druhy papoušků, s kterými někdo potřebuje pomoci.

Nenakupujeme a nedokrmujeme mláďata papoušků za účelem dalšího prodeje.

Ručně dokrmovaná mláďata ararauna

Jsi v kontaktu s novými majiteli vašich mlád'at?

Ano, vždy, pokud mají noví majitelé zájem. Tuto komunikaci má na starosti hlavně moje žena. Jsme rádi, že máme přehled a zpětnou vazbu, co se s našimi mláďaty děje. Často dostáváme fotografie a zprávy, jak se naši papoušci mají. Pomáhá nám to jít neustále dopředu. Rádi fotky umísťujeme na naše webové stránky a facebookové stránky. Především se snažíme poradit s chovem, výživou a výchovou papouška a ostatními starostmi s chovem. To je zase hlavně moje snaha a povinnost.

Máš vzkaz pro ty, kteří si chtějí pořídit papouška, jako mazlíčka? Například téma neodstavených mláďat je stále velice diskutované...

Prodej neodstavených mláďat je fenomén posledních let. Začali ho provozovat ti, kteří se snaží na překupnictví mláďat vydělat. Doplatí na to nejen papoušci a většinou nezkušený nový majitel papouška, ale také ti, kteří papouška překupníkovi prodali. Papoušci často končí zdravotně nebo nevratně psychicky poškození a noví majitelé jsou nešťastní, zklamaní

Manželka Marta je Milanu Bartlovi partnerem a celoživotní oporou

a naštvaní. Doporučuji každému zájemci o chov papouška se velmi dobře informovat o chovu a životě papouška, načíst odbornou literaturu, navštívit několik chovatelů, vyptávat se na ptačích burzách, využít všech dostupných informací. Nevěřte lákadlům a dezinformacím, kterými sociální sítě doslova překypují. Není dobré se ukvapovat s rozhodnutím na základě příhodné ceny nebo nepravdivých slov „Berte ho hned, když si ho budete dokrmovat sami, lépe si na vás zvykne“. Žádný poctivý chovatel vás do rychlého nákupu přemlouvat nebude. Naopak. Bude mu záležet na tom, kam a do jakého prostředí a společnosti papoušek půjde, a to v okamžiku, kdy už bude samostatný.

Přednášíš na odborných chovatelských seminářích. Můžeme se na nějakou přednášku v blízké době těšit?

Přednáším pro chovatelskou veřejnost na chovatelských seminářích a na Komisi chovatelů papoušků zoologických zahrad. Měl jsem tu čest několikrát přednášet pro chovatele na Slovensku a v Polsku. Mám tam mnoho kamarádů a velmi rád se s nimi setkávám. Moje přednášky se tematicky týkají chovu středních a velkých papoušků, výživy a umělého odchovu. Letos jsme se rozhodli, že začneme pořádat vlastní semináře. Seznámil jsem se s velice zajímavým člověkem, RNDr. Františkem Šustou, PhD., který přednáší svoje znalosti z psychologie zvířat a využití metody „Pozitivního posilování“ v tréninku zvířat. Je profesionálním trenérem, má mezinárodní zkušenosti v tomto oboru, přátele a spolupracovníky z celého světa. Trénink „Pozitivním posilováním“, jehož metodu lze využít i v tréninku a manipulaci s papoušky, bude

obsahem prvního semináře, který se bude konat poslední březnový víkend. A další přednášky témata v průběhu roku budou následovat. Včas se o nich zájemci dozví z inzerátů v časopise Papoušci a z informací na facebooku.

Napsali jste s manželkou knihu o žacích. Připravujete do budoucna nějakou další zajímavou publikaci?

Knihy o chovu žaků se mi myslím podařila. Ano, připravujeme další knihu. Ale chce to svůj čas a podrobnosti si nechám zatím pro sebe.

V minulém čísle časopisu PAPOUŠCI vyšel článek o natáčení filmu Ztraceni v Mnichově... Bylo to vaše první natáčení, nebo jste už někdy něco točili?

S papoušky jsme v televizi vystupovali už několikrát. Nedávno u nás natáčela ČT 1 do dětského pořadu. Ale celovečerní film, jakým je Ztraceni v Mnichově, to byla naše první zkušenost. Natáčelo se několik dní, na Barrandově i na Kavčích horách, točilo se venku v přírodě, v různých lokalitách. Náš papoušek žako Kuki svojí přístupností a ochotou spolupracovat ohromil režiséra Petra Zelenku i hlavního kameramana Sašu Šurkalu. My jsme jen koukali, jak to všechno zvládal.

Máš nějaký tajný chovatelský sen?

Ten má přece každý chovatel. Mým snem je chovat i další zajímavé a vzácnější druhy velkých papoušků a také (třeba i několikrát) navštívit jejich domovinu. Abych ještě lépe chápal potřeby, nároky a mentalitu papoušků. Rád bych měl více času na setkávání s kamarády chovatelů, na předávání zkušeností novým majitelům papoušků a nejmladší generaci chovatelů. Ale hlavně, abych měl po svém boku pořád svou ženu, která má se mnou nekonečnou trpělivost, která je mým nejbližším partnerem nejen v životě, ale i v chovu papoušků, obchodu a veškerých mých chovatelských činnostech. Bez ní bych to nedokázal a ani by to nebylo ono.

Redakce časopisu PAPOUŠCI ještě jednou gratuluje k významnému životnímu jubileu a přeje mnoho zdraví a chovatelských úspěchů.

Stolní kalendář 2015 • 85 Kč
ŽAKO

Stolní kalendář 2015 • 85 Kč
ARA ARARAUNA/ARA ZELENOKŘÍDLÝ

epapousek.cz
tel: 605 782 617
www.epapousek.cz

NOVINKA
Nástěnný kalendář • 150 Kč
KRÁSA PAPOUŠKŮ 2015
PARROTS IN FREE FLIGHT

Marta a Milan Bartlovi **kontakt**
tel.: 605 782 617, 736 510 801
e-mail: epapousek@seznam.cz
www.facebook.com/epapousek
www.epapousek.cz, www.milanbartl.cz